

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

1 07 אוגוסט 2022

לפני:

כב' השופטת דניה דרורי
נציג ציבור (עובדים) מר חוסיין סעד
נציג ציבור (מעסיקים) מר ליאור לוי

התובע

פרויז בהאג
ע"י ב"כ: עו"ד פיראס אבו אחמד

-

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד יפעת קונה

2

3

פסק דין

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

ענייניו של הליך זה בטענת התובע כנגד החלטת הנתבע בדבר שינוי מעמדו מעובד שכיר בחברה בה שימש כמנהל וכבעל שליטה – לעצמאי, תוך חיובו בדמי ביטוח עבורו כעצמאי ובדמי הביטוח עבור עובדי החברה.

רקע עובדתי

1. התובע הוא מנהל ובעלים של 50% מהון המניות של קינדרבום בע"מ (להלן – **החברה**; תמצית רישום החברה - נ/1). יתרת הון מניות החברה שייכת למר שלום רוזנברג (להלן – **השותף** או **רוזנברג**). החברה הוקמה בחודש 6/2007. תיק נכויים של החברה נפתח ביום 22.1.08 (דף ריכוז מידע - נ/2). במהלך תקופת פעילות החברה דווח התובע כעובד שכיר בחברה.

2. החברה נקלעה לקשיים החל משנת 2009, או בסמוך לכך. בשנת 2014 דיווחה החברה לנתבע על סיום פעילותה (נ/3). אין מחלוקת שבמהלך השנים 2009 עד 2013 נצבר לחברה חוב כלפי הנתבע בשל אי תשלום דמי ביטוח עבור התובע כעובד שכיר בחברה, כמו גם בשל אי תשלום דמי ביטוח עבור עובדים אחרים שהועסקו בחברה.

3. במסגרת מאמצי הנתבע לגביית החוב נערכו פניות לתובע. בנוסף, הנתבע פעל לשינוי מעמדו של התובע מעובד שכיר בחברה למעמד עובד עצמאי, תוך חיובו

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 בחוב דמי הביטוח שלא שולמו עבורו ועבור יתר עובדי החברה. הנתבע טען כי
 2 בעניין זה פעל בהתאם להוראות חוזר 1440 מיום 24.2.09 שעניינו "שינוי מעמד
 3 בעלי שליטה בחברה בע"מ משכיר לעצמאיי" (להלן - החוזר או חוזר שינוי
 4 מעמד).
 5
- 6 ביום 5.3.18 הוגשה התביעה נושא הליך זה. בכתב התביעה נטען שנודע לתובע
 7 על כוונת הנתבע לייחס לו את חובות החברה מתוך שיחה טלפונית ומבלי
 8 שהתקבלה החלטה פורמלית בעניין. התובע טען שאין בסיס לדרישת הנתבע
 9 בהיעדר יסוד עובדתי ומשפטי.
 10
- 11 בכתב הגנתו, טען הנתבע כי החל מחודש 3/11 לא התקבלו תשלומים בגין דמי
 12 ביטוח עבור עובדי החברה. נכון למועד הגשת כתב ההגנה, ביום 21.5.18, עמד
 13 חוב דמי הביטוח על סך 59,047 ₪ (מתוכם סכום קרן - 40,051 ₪; הפרשי
 14 הצמדה - 516 ₪ וקנס בסך 18,480 ₪). בכתב ההגנה נטען שהתובע דווח כשכיר
 15 בחברה שהוא בעל שליטה בה, אלא שבפועל לא התקיימו יחסי עובד ומעסיק בין
 16 התובע לחברה ולפיכך שונה מעמדו של התובע החל 3/11 לעובד עצמאי המחויב
 17 בתשלום דמי ביטוח.
 18 לכתב ההגנה צורפה תע"צ מיום 21.5.18 של הגב' רוזי סבטון, מנהלת מחלקה
 19 בכירה בביטוח וגביה אצל הנתבע, שם צוינו הדברים הבאים:
 20
 21 **"...
 22 החוב הינו בגין העסקת עובדים.
 23 (1) אין תשלומים החל מחודש 3/2011, קיים חיוב דמי פגיעה ותקבולי
 24 עיקולים, קיימים מספר תשלומים במהלך 2011 שעל פי סדר זקיפת
 25 תשלומים מיוחסים לתקופה שמלפני 3/2011.
 26 (2) החוב מורכב - מקרן והצמדה החל מ- 15.4.11 (מועד תשלום 3/2011)
 27 עד 21.5.2018 קנס 18,480 ₪, הצמדה 516 ₪.
 28 (3) בהאג' פרויז כבעל שליטה בחברה דווח בתיק וכאמור התחמק מתשלום
 29 דמי הביטוח, ובכך ניסה " לקנות ביטוח" מבלי לשלם את דמי הביטוח
 30 בפועל.
 31 בהתאם לפס"ד גרוסקופף ולפס"ד שבאו לאחריו, ניתן להתנות את
 32 מעמדו כעובד שכיר בחברה ולהפוך אותו לעובד עצמאי אחראי על החוב
 33 באופן ישיר.
 34 מצ"ב חוזר מעבידים 1440 על פיו פעלתי."**

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

6. בהחלטה שניתנה במעמד הדיון המוקדם ביום 5.6.18 נדרש הנתבע להציג החלטה מפורטת של פקיד התביעות בדבר שינוי מעמדו של התובע ובנוגע לגובה החוב (להלן - ההחלטה מיום 5.6.18).

ביום 1.2.17 ניתנה החלטת הנתבע (להלן - ההחלטה הפורמלית; הוגשה לתיק בית הדין ביום 12.7.18) בדבר חובו של התובע. על-פי האמור בהחלטה הפורמלית חובו של התובע בגין דמי ביטוח עבורו במעמד עובד עצמאי מסתכם בסך 76,999 ₪ לשנים 2009 – 2015 (סכום קרן - 46,669 ₪, קנס בסך 28,159 ₪ והפרשי הצמדה בסך 2,171 ₪). להחלטה הפורמלית צורפה תע"צ משלימה בה צוין כי החוב עבור דמי הביטוח של עובדי החברה (כולל התובע כעובד שכיר) ובגין דמי פגיעה ששולמו שלא כדין (לתובע ולעובדת נוספת) עומד על סך 59,722 ₪ (קרן - 35,923 ₪, קנס - 22,889 ₪ והפרשי הצמדה - 910 ₪).

ההחלטה הפורמלית נומקה כך:

”ברצוננו להביא לידיעתך, כי על פי המידע שבידינו החברה שהנך נמנה עם בעליה לא שילמה באופן עקבי את דמי הביטוח בעד עובדיה כמתחייב מכוח חוק הביטוח הלאומי (פירוט החוב בהמשך).

אי תשלום דמי ביטוח למוסד לביטוח לאומי כאמור לעיל, מקנה למוסד לביטוח לאומי את הזכות לשנות את מעמדך מעובד שכיר של החברה לעובד עצמאי באופן כזה שלא תוכל עוד להסתתר מאחור האישיות המשפטית הנפרדת של החברה. ההלכה הפסוקה שנקבעה בפס"ד גרוסקופף ובפס"ד שלאחריו ניתן להפוך מעמדם של בעלי מניות ובעלי שליטה שאינם משלמים בפועל את הביטוח באופן עקבי וממושך.

הננו להזכירך, כי נשלח מכתב התראה בטרם ביצענו שינוי מעמד זה, אשר מקנה לנו בין היתר האפשרות להפעיל כנגדך באופן אישי פעולות אכיפה והוצאה לפועל, לרבות קיזוזי גמלאות שהנך מקבל מהמוסד לביטוח לאומי, ואפשרנו לך הזדמנות אחרונה להסדיר את חוב חברתך למוסד לביטוח לאומי (העתק מכתב זה מצ"ב).

”....

7. השאלות שבמחלוקת הן האם הנתבע פעל כדין כשהחליט על שינוי מעמדו של התובע מעובד שכיר לעצמאי, והאם יש מקום לחייב את התובע בחוב דמי ביטוח עבורו כעצמאי ובגין חוב דמי ביטוח עבור עובדי החברה.

טענות התובע

8. אין להוראות החוזר מעמד ותוקף משפטי. הוראות החוזר עומדות בסתירה לזכות לחופש עיסוק ולעיקרון האישיות המשפטית הנפרדת ומסך ההתאגדות בין החברה לבעלי מניותיה. בפעולותיו, הסתמך הנתבע רק על הוראות החוזר

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 ולא נטען שהחלטות הנתבע מבוססות על הוראות דין אחרות, לרבות הוראת
2 סעיף 6 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן - חוק החברות).
3 מכל מקום, אין מקום להורות על הרמת מסך שכן לא נטען ולא הוכח שהתובע
4 עשה שימוש לרעה במסך ההתאגדות. טענת הנתבע לפיה התובע נמנע באופן
5 שיטתי ומכוון מתשלום דמי ביטוח בתקופה בה שולמו חיוביה של החברה
6 לגורמים אחרים היא טענה מאוחרת שלא הוכחה.
7
8 גם אם יקבע שלהוראות הנוהל תוקף מחייב, הרי שלפיו הוראותיו אין לייחס
9 לנתבע את חובות החברה, משום שהנתבע לא פעל בהתאם להוראות הקבועות
10 באותו נוהל. להחלטת הנתבע לא קדמה התראה ולא נערך שימוע כדין,
11 וההחלטה הפורמלית ניתנה רק לאחר שהנתבע כבר פעל לייחוס החובות ובמהלך
12 ניהול ההליך.
13
14 9. נקיטה בהליכים לייחוס החוב לנתבע לבדו, מבלי לנקוט בהליכי גביה כנגד בעל
15 המניות הנוסף עולה כדי אכיפה בררנית. הטענה לפיה לא ננקטו הליכים כנגד
16 בעל המניות הנוסף בשל כך שהוכרז כשפושט רגל הועלתה באיחור רב ורק
17 במסגרת עדותה של גרוברג מטעם הנתבע.
18
19 10. הנתבע לא ביסס את הטענה בדבר סכום החוב, כך שלא ברור האם מדובר בחוב
20 בגין דמי ביטוח עבור התובע לבדו, או גם בגין עובדים שכירים אחרים בחברה
21 ו/או בגין השבה של סכומים ששולמו לעובדי החברה כדמי פגיעה. עדותה של
22 נציגת הנתבע הגב' גרוברג עמדה בסתירה לנתונים בתעודות עובד הציבור,
23 כשהסבירה שהחלטת הנתבע מייחסת לתובע את חוב דמי הביטוח עבורו בלבד.
24 בנוסף, מכיוון שההחלטה הפורמלית ניתנה רק בחודש 8/18, הרי שחובות
25 שנצברו קודם לחודש 8/11 התיישנו.
26
27 טענות הנתבע
28 11. לטענת הנתבע, חובו של התובע לנתבע מורכב מהחיובים הבאים:
29 א. הראשון, חובו של התובע בגין תשלום דמי ביטוח עבורו במעמד עובד
30 עצמאי לתקופה שבין החודשים 1/09 עד 12/13. סכום הקרן של חוב זה
31 עומד נכון ליום 2.6.22 על סך 44,505 ₪.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 ב. השני, חוב החברה כמעסיקה לתשלום דמי ביטוח עבור עובדיה (וביניהם
2 התובע כעובד שכיר) לתקופה שבין החודשים 3/11 עד 1/14. לחוב בגין
3 תשלום דמי ביטוח עבור עובדי החברה יש להוסיף סכומים שהנתבע
4 שילם כדמי פגיעה לתובע (1,899 ₪ בגין תאונת עבודה מיום 3.10.12)
5 ולעובדת נוספת (1,217 ₪ בגין תאונת עבודה מיום 29.8.10) שכן אלה
6 שולמו אף שלנתבע לא שולמו דמי ביטוח במועדים הרלוונטיים..
7 סכום הקרן לחוב זה (נכון ליום 2.6.22) הוא 35,923 ₪, ואליו יתווספו
8 קנסות בסל 37,272 ₪ והפרשי הצמדה בסך 2,743 ₪.
9 ג. חובו של התובע בגין דמי ביטוח וביטוח בריאות לתקופות במהלכן לא
10 דווח כעובד שכיר או עצמאי, ואשר התפרשו על פני החודשים הבאים: 6-
11 12/14, 1-6/15, 5-10/16, 6-8/17, 12/17, 1-12/18, 1-4/19, 4/21. נכון
12 ליום 2.6.22 עומד סכום הקרן בגין חוב זה על סך 6,720 ₪.
13
14 12. אין לראות בתובע כעובד שכיר בחברה. התובע נהג בחברה מנהג בעלים, לא משך
15 משכורות במשך תקופות ארוכות, לא החתים כרטיס נוכחות, שילם חלק
16 מחובות החברה מכיסו הפרטי, ולא הוצגו תלושי שכר עבורו. האמור מצדיק
17 את שינוי מעמדו של התובע ממבוטח שכיר לעצמאי.
18
19 13. החברה לא שילמה דמי ביטוח על אף שניכתה סכומים משכר העובדים, והתובע
20 כבעל שליטה בחברה נמנע ביודעין, באופן שיטתי ומכוון מלשלם את חובות
21 החברה כלפי הנתבע, בעודו משלם באופן אישי את חובות החברה לגורמים
22 אחרים. אי העברת ניכויים משכר העובדים מצדיק כשלעצמו את הרמת מסך
23 ההתאגדות. התובע עשה שימוש לרעש באישיות המשפטית הנפרדת וגם האמור
24 מצדיק הרמת מסך.
25
26 14. הימנעות מתשלום דמי ביטוח על פני תקופה ממושכת מקנה לנתבע את הסמכות
27 להורות על שינוי המעמד בנוגע לחוב הנוגע לדמי ביטוח של התובע עצמו, וזאת
28 בהתאם להוראות החוזר, כך שבעל השליטה לא יוכל עוד להסתתר מאחורי
29 האישיות המשפטית הנפרדת של החברה.
30 לחוזר יש תוקף מחייב, כפי שנקבע בפסיקה של בתי הדין, אליה הפנה הנתבע
31 בסיכומיו. בנוסף, הוראות החוזר מתיישבות עם ההלכה שנקבעה בע"ל (ארצי)
32 20182/97 המוסד לביטוח לאומי - גרוסקופף, פד"ע לד 97 (להלן - עניין

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

1 גרוסקופף), לפיה מתנים את קביעת מעמדו של בעל מניות כעובד שכיר בין היתר
2 בתשלום דמי ביטוח בפועל. כפועל יוצא מכך רשאי הנתבע להוראות על שינוי
3 מעמדם של בעלי מניות ובעלי שליטה הנמנעים מתשלום דמי ביטוח.

4
5 15. הנתבע פעל כדין לגביית החוב לאחר שנשלחו התראות מתאימות לתובע. אין
6 לקבל את טענת ההתיישנות מאחר והנתבע ביצע פעולות שונות לגביית החוב,
7 לרבות משלוח מכתבים והתראות במהלך השנים 2016 ו-2017 לכתובתו של
8 הנתבע כפי שהיא מעודכנת במרשם האוכלוסין. הנתבע נקט בפעולות לגביית
9 החוב אל מול החברה. לא היה מקום לנקוט בהליכים לגביית החוב כנגד בעל
10 המניות הנוסף לאחר שזה הוכרז כפושט רגל עוד בחודש 2/17.

דיון והכרעה

11
12
13 התובע לא חלק על קיומו של חוב של החברה בגין תשלום דמי ביטוח עבורו ועבור יתר
14 עובדי החברה. בתמצית, התובע הכחיש את חישובי הנתבע בדבר גובה החוב, וכן חלק
15 על החלטת הנתבע לחייבו באופן אישי בחיובי החברה מכוח שינוי מעמדו מעבוד שכיר
16 לעצמאי או מכח הרמת מסך.

17
18 16. הצדדים היו חלוקים בשאלת התוקף המחייב של הוראות החוזר, מכוחו ביקש
19 הנתבע לחייב את התובע בחוב דמי ביטוח עבורו כמבוטח עצמאי, כמו גם
20 בחובות החברה עבור דמי ביטוח של עובדים נוספים.

21 על-פי האמור בחוזר מטרתו היא לגבש "דרכי ההתמודדות במקרים בהם בעלי
22 שליטה בחברה בע"מ המדווחים כשכירים בחברה שלהם אינם משלמים דמי
23 ביטוח באופן עקבי ושיטתי". כרקע להוראות החוזר צוינו בו (רישא לעמ' 2)
24 הדברים הבאים:

25 "בעבודתנו השוטפת אנו עדים לתופעה בה מבוטחים מתאגדים
26 במסגרת חברה בע"מ, מסתתרים מאחורי האישיות המשפטית
27 הנפרדת של החברה ומתחמקים מתשלום דמי ביטוח, הן בגינם והן בגין
28 יתר עובדי החברה.
29 מאחר שאין מניעה משפטית מלהפוך במקרים מסוימים את בעלי
30 השליטה בחברה מעובדים שכירים לעובדים עצמאיים וכדי להתמודד
31 עם התופעה גובשו כללים לביצוע שינוי מעמד יזום.

32 יצוין כי ההלכה הפסוקה שנקבעה בפס"ד גרוסקופף ובפסקי דין שבאו
33 לאחריה מתנים את קביעת מעמדו של בעל מניות כעובד שכיר, בין היתר
34 בכך שמשולמים בפועל דמי ביטוח. מכאן בעלי מניות בכלל ובעלי
35 שליטה בפרט שאינם משלמים בפועל למוסד לביטוח לאומי את דמי

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

1 הביטוח וזאת באופן עקבי ממושך ושיטתי - ניתן להפוך מעמדים
2 לעובדים עצמאיים"
3

4 בחוזר נקבעו אמות המידה והנסיבות שיצדיקו שינוי מעמד (עמ' 3 לחוזר), בין
5 היתר מקום בו נצברו לחובת חברה פעילה חובות עבור תקופה העולה על 12
6 חודשים. כן נקבעו הוראות ביצוע לפקיד המוסמך.

7 כמפורט בחוזר, הוראותיו מסתמכות בין השאר על הקביעות בעניין גרוסקופף.
8 באותו הליך דן בית הדין הארצי בשאלה האם יש לראות בבעל מניות בחברה
9 כמי שהוא מבוטח כעובד בהתייחס לתביעתו לתשלום דמי אבטלה. בעניין
10 גרוסקופף נקבעו המבחנים בהם ניתן להיעזר לצורך אבחנה בין פעילותו של אדם
11 כ"עובד" לבין פעילותו כבעל מניות או שליטה בחברה, וביניהם המבחן האם ניתן
12 להבחין בין תפקידו ופעילותו של האדם כ"עובד" לבין פעילותו כדירקטור, בעל
13 מניות או קרוב משפחה של אלה. בין השאר נקבע באותו עניין כי "איתשלוס
14 דמי ביטוח כ"עובד" הינו ראיה בעלת משקל משמעותי, כי האדם לא הגדיר
15 עצמו כ"עובד" החברה".

16
17 17. שאלת התוקף המחייב של החוזר נדונה בעב"ל (ארצי) 43967-01-16 ויויאן
18 סוידאן - המוסד לביטוח לאומי (24.09.2019); להלן – עניין סוידאן). בנסיבות
19 אותו מקרה, נוכח המסקנה אליה הגיע ביה"ד הארצי, לפיה אין מדובר במצב
20 שנדון בחוזר (שינוי סיווג בדיעבד וטענות להרמת מסך), לא נדרש ביה"ד הארצי
21 לשאלת חוקיות החוזר ותוקפו. באותו עניין הודגש (סעי' 28 לפסק הדין) "למען
22 הסר ספק יודגש כי איננו מביעים עמדה – לכאן או לכאן – בעניין תוקפו
23 וחוקיותו של הנוהל".

24
25 18. הוראות החוזר הן בבחינת הנחיות מנהליות, והן כפופות לכללי הביקורת
26 השיפוטית על שיקול הדעת המינהלי. הוראות החוזר שואבות את תוקפן מהחוק
27 המסמך כך שעל הוראות החוזר להיקבע בגדר הסמכות הקבועה בחוק
28 המסמך, והרשות אינה רשאית לחרוג מגדר סמכות זו בהנחיותיה המנהליות
29 (עב"ל (ארצי) 530/09 חיה מילגרוד - המוסד לביטוח לאומי (2011) וההפניות
30 שם).

31 החוק המסמך בעניינו הוא חוק הביטוח הלאומי, תשנ"ה – 1995 (להלן - החוק).
32 בחוק נקבעו הגדרות של המומחים "עובד" ו"עובד עצמאי". אין מחלוקת
33 שלנתבע יש סמכות לבחון את מעמדם של המבוטחים מעת לעת ובהתאם

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

1 לנסיבות. בבתי הדין מתבררים חדשות לבקרים הליכים בהם עולה שאלת
2 מעמדו של המבוטח – כעובד שכיר או כעצמאי – וזאת לאחר שפקיד התביעות
3 קובע שאין להכיר במבוטח כעובד שכיר בהתאם להצהרתו לצורך קבלת גמלאות
4 שונות.
5 סעיף 342(א) לחוק קובע כי **"מבוטח שהוא עובד עצמאי, ומבוטח שאינו עובד**
6 **ואינו עובד עצמאי, חייבים בתשלום דמי ביטוח בעד עצמם"**.
7 מכאן, שהחוק מסמיך את הנתבע לקבוע את מעמדו של המבוטח (גם בשונה
8 מהצהרתו של המבוטח בנוגע למעמדו) וכן לגבות את דמי הביטוח ישירות ממי
9 שאינו עונה על הגדרת עובד שכיר.
10 החוזר נועד לאפשר גבייה של דמי ביטוח מבעלי שליטה המדווחים בשכירים
11 בחברה שאינה משלמת דמי ביטוח עבור עובדיה. החוזר דן בדרך הפעולה שיש
12 לנקוט על מנת להורות על שינוי מעמדם של בעלי שליטה המדווחים כעובדים
13 שכירים – למעמד של עובד עצמאי.
14 בהתאם להוראות החוק המסמיך כמפורט לעיל, כמו גם על-פי לשונו של החוזר,
15 החוזר דן באפשרות של שינוי מעמד בעל השליטה וחיובו בדמי הביטוח "בעד
16 עצמו" במעמד עובד שכיר. לא מצאנו בהוראות החוק המסמיך או בלשון החוזר
17 הוראה המאפשרת לנתבע לחייב את בעל השליטה בחוב דמי הביטוח עבור יתר
18 עובדי החברה.
19 חיזוק למסקנה זו, לפיה החוזר אינו מיועד לשם ייחוס חובות החברה בגין דמי
20 הביטוח של עובדים נוספים, נמצא בלשון החוזר. בפרק "דגשים" לחוזר (עמ' 5,
21 סעי' 2) צוין **"בנוסף לכללים שנקבעו, אני פועלים לתיקון חקיקה לפיו נוכל**
22 **לייחס את כל חובות החברה לבעלי השליטה, ולא רק החוב של בעלי השליטה**
23 **עצמם"**. גם נציגת הנתבע, גב' גרוברג, העידה שהוראות החוזר מאפשרות חיוב
24 בעל שליטה, לאחר שינוי מעמדו משכיר לעצמאי, בחובו האישי בדמי ביטוח
25 ולא בחוב החברה בגין דמי הביטוח עבור כלל עובדי החברה (פרו: 39; ש: 2 –
26 14). כך נלמד גם מפסק-הדין בעניין סוידאן בו נקבע שהחוזר אינו עוסק בטענות
27 בדבר הרמת מסך.
28
29 על יסוד האמור עד כה, יש לקבוע כי לנתבע יש סמכות להורות בדיעבד על שינוי
30 מעמד של בעל שליטה מעובד שכיר לעצמאי, וכן לחייבו בדמי ביטוח בעדו כעובד
31 עצמאי, וזאת בהתאם להוראות החוק והחוזר.
32

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1
- 2 19. בנסיבות העניין, החלטת הנתבע להורות על שינוי מעמד ולראות בתובע עובד
3 עצמאי ולא עובד שכיר בחברה, היא מוצדקת ואין להתערב בה.
4 התמונה העובדתית שהצטיירה מלמדת שהתובע התנהל כבעליה של החברה ולא
5 כעובד שכיר בה. לא הוצגו בפנינו הסכם עבודה ותלושי שכר. התובע העיד כי
6 איש לא פיקח על עבודתו אלא הוא פיקח על עבודת יתר העובדים, וכי לא החתים
7 כרטיס נוכחות. לפי עדותו, התובע ובעל המניות השני היו מורשי חתימה בחברה
8 והיו אחראים על קבלת ופיטורי עובדים (פרו: 19; ש: 7-25).
9 התובע, לפי עדותו, נשא בחובות החברה כלפי גורמים שונים מכיסו הפרטי,
10 ולשם כך אף מכר דירה שהיתה בבעלותו (פרו: 20; ש: 10-14). עוד העיד כי
11 המשיך לפעול בחברה תקופה ארוכה מבלי "למשוך" משכורות בשל הקושי
12 הכלכלי אליו נקלעה החברה (פרו: 17; ש: 18-25).
13 מעדותו עולה שהתובע לא ראה עצמו כעובד שכיר (פרו: 17; ש: 25-28):
14 **"הרבה זמן לא ניתן היה למשוך משכורות. בכרטיסת הנה"ח אם אני**
15 **מסתכל היום, פשוט אין לי שום כלי כי עצמאי זה הדבר הכי גרוע**
16 **בעולם. אין לי גיבוי אם החברה נכנסת לקשיים. מה אני אעשה? זה**
17 **המינוס של עצמאי וזה הסיכון שלקחתי. אם לא לקחתי משכורת בשנה**
18 **הזו כי לא היה איך לשלם אותה, אף אחד לא ישלם לי אותה"**
19
20 יש באמור עד כה כדי להצדיק את החלטת הנתבע שלא לראות בתובע עובד שכיר
21 באופן המצדיק את שינוי מעמדו, וזאת בהתאם למבחנים שנקבעו בעניין
22 גרוסקופף. עם שינוי המעמד, רשאי הנתבע לפעול לגביית חוב דמי הביטוח של
23 התובע עבור עצמו.
24
25 20. שונים הם פני הדברים בכל האמור בחיוב התובע בחובות החברה בגין דמי
26 ביטוח של עובדים אחרים, או בחובות החברה בגין תשלום שלא כדין של דמי
27 פגיעה למי מעובדי החברה.
28 כמפורט לעיל, לא מצאנו ביסוס בהוראות החוזר לאפשרות של ייחוס כלל חובות
29 החברה לבעל השליטה, ולא מצאנו הוראה המאפשרת זאת בחוק המסמיק.
30 ייחוס כלל חובות החברה לבעל השליטה עומדת בסתירה לעיקרון האישיות
31 המשפטית הנפרדת. סעיף 6(א) חוק החברות קובע שבית משפט רשאי בנסיבות
32 מסוימות לחרוג מעיקרון זה ולהורות על הרמת מסך ההתאגדות, אלא
33 שבנסיבות המקרה כאן נקט הנתבע בסעד עצמי מבלי ליזום פניה לבית הדין.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 להבדיל, שינוי מעמד מעובד שכיר לעצמאי (צעד שהנתבע רשאי לנקוט בו כסעד
2 עצמי) אין פירושה התעלמות ממסך ההתאגדות, והפעולה באה בגדרי החוק
3 המסמך.
- 4 אין בפסיקה שהובאה בסיכומי הנתבע כדי לשנות ממסקנה זו. בב"ל (אזורי
5 ב"ש) 2725/09 **יוסף מזוז - המוסד לביטוח לאומי** (15.8.10) נפסק שהימנעות
6 מתשלום דמי ביטוח מצדיקה שינוי מעמד של בעל שליטה בחברת מעטים. פסק-
7 הדין אושר בעב"ל (ארצי) 41787-10-10 **יוסף מזוז - המוסד לביטוח לאומי**
8 (15.7.12). באותו עניין חויב המבוטח בדמי הביטוח שלו עצמו בעקבות שינוי
9 המעמד, ולא ניתן ללמוד מהפסיקה באותו הליך על חיוב בעל השליטה בכלל
10 חיובי החברה מכח הרמת מסך ההתאגדות.
- 11 כך גם האמור בפסק-הדין שניתן בב"ל (אזורי ב"ש) 54328-12-14 **גיא מריה -**
12 **המוסד לביטוח לאומי** (08.2.16) (להלן – **עניין גיא מריה**). באותו עניין התקבלה
13 טענת הנתבע שיש לראות בתובעים מבוטחים כעובדים עצמאים ולא כשכירים
14 מכח הוראות החוזר. אלא שהחוב שיוחס לתובעים שם היה בגין דמי הביטוח
15 עבור עצמם בלבד, ומכאן שאין ללמוד מאותו מקרה שניתן לייחס לבעלי
16 השליטה את כלל חובות החברה ומבלי שנערך דיון בשאלת חיובם בחובות
17 החברה מכח הרמת מסך (סע' 24 לפסה"ד).
- 18
19 על יסוד האמור עד כה, מתקבלת טענת התובע לפיה אין מקום לחייבו בחובות
20 החברה בגין דמי ביטוח של עובדים מלבדו או בגין תשלום דמי פגיעה.
- 21
22 **21.** התובע טען לפגמים שונים בצעדים שנקט הנתבע לגביית החוב, באופן המצדיק
23 לטענתו את ביטול ההחלטה. כך, בין השאר, נטען שהנתבע לא פעל בהתאם
24 להוראות החוזר, לא נשלחה לתובע החלטה מפורשת בעניין שינוי המעמד
25 ולעניין גובה החוב, ולא נוהל הליך שימוע.
26 אין בטענה זו כדי להביא לפסילת ההחלטה בעניין שינוי המעמד.
- 27 על הנתבע חלים כללי המשפט המנהלי המחייבים, בין היתר, מתן זכות טיעון
28 לאדם שעלול להיפגע מהחלטת הרשות (עב"ל (ארצי) 65145-05-16 **שירה אילנה**
29 **אבידר - המוסד לביטוח לאומי** (7.7.19). החוזר קובע שטרם שינוי המעמד יש
30 לשלוח לבעלי השליטה התראה מתאימה בדבר כוונת הנתבע לפעול לשינוי
31 המעמד ככל שהחוב לא יוסדר. החוזר אינו מחייב נקיטה בהליך של שימוע, אם

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

1 כי משלוח התראה מתאימה ומתן הזדמנות להסדיר את החוב משמיע מתן
2 אפשרות לטעון כנגד הכוונה לפעול לשינוי המעמד.
3 בהתאם לראיות שהוצגו הוכח שמכתב התראה בטרם שינוי מעמד (נ/9) נשלח
4 לכתובתו של התובע ביום 13.12.16. במכתב הודיע הנתבע על כך שהחברה,
5 שהתובע נמנה על בעלי השליטה בה, אינה משלמת את דמי הביטוח לנתבע באופן
6 עקבי כמתחייב על פי החוק, וכי במצב כזה יש זכות לנתבע לשנות את מעמדו.
7 עוד צוין במכתב ההתראה נ/9 כי **"בטרם נבצע השינוי אנו נאפשר לך, כהזדמנות**
8 **אחרונה, להסדיר את חוב חברתך למוסד לביטוח לאומי"**. המכתב התקבל ברח'
9 עבאס 14 חיפה, כתובתו הרשומה של התובע ברישומי משרד הפנים (נספח 1
10 לסיכומי הנתבע). התובע אישר בעדותו כי התגורר בכתובת זו עד לשנת 2008
11 וטען שאינו יודע מי מקבל לידי את הדואר שנשלח לאותה כתובת משנת 2008
12 ואילך (פרו: 15; ש: 9 – 15).
13 לא נפל פגם בהמצאת מכתב ההתראה. המסמך נשלח לכתובתו הרשומה של
14 התובע. התובע מסר לחוקר הנתבע במהלך שנת 2014 (במסגרת בירור שנערך
15 בנוגע לתאונת עבודה בה היה מעורב) כי הוא עדיין משתמש באותה כתובת לשם
16 קבלת דברי דואר באמצעות אחותו (נ/5, ש' 1 – 3). מכתב ההתראה הומצא,
17 אפוא, כדיון, לתובע, באופן שאיפשר לו להשמיע את טיעוניו בטרם נקט הנתבע
18 בהליך של שינוי מעמד. מכאן, שאין בטענה של פגיעה בזכות הטיעון כדי להצדיק
19 את התערבותו של בית הדין בהחלטה.
20 לא מצאנו שמתן החלטה פורמלית באיחור, במסגרת הליך זה, ולאחר שבפועל
21 ננקטו הליכי גביה בשל שינוי המעמד, פגעה שלא כדין בזכויות התובע. זכות
22 הטיעון, ככל שנפגעה, הוגשמה במלואה במסגרת בירור התביעה. עד כה טרם
23 נגבה בפועל חוב דמי הביטוח של התובע בעד עצמו.
24
25 כן נדחית טענת התובע לאכיפה בירנית. התובע טען שהנתבע נמנע מלפעול כנגד
26 בעל המניות הנוספות וגרס שיש לדחות את הטענה שלא היה טעם לנקוט נגדו
27 בהליכי גביה מאחר ופשט את הרגל. לפי גרסת התובע, שותפו היה פעיל בחברה
28 עד סיום פעילותה בשנת 2013.
29 מראיות הנתבע עולה שהשותף לא דווח כעובד החברה כבר החל מחודש 4/10.
30 מהאמור עולה בבירור שחובו של השותף בגין דמי ביטוח עבור עצמו אינם זהים
31 לאלה שנצברו לחובת התובע.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 בנוסף, בטופס דין וחשבון של החברה לשנת 2011 (נ/22) צוין שהתובע כבר באותו
2 שלב הוא בעל מלוא מניות החברה. התובע אישר בעדותו שבעל המניות הנוסף
3 הוכרז כפושט רגל והקשר ביניהם נותק (פרו: 21 ; ש: 3 – 16). על רקע האמור
4 סבירה התנהלות הנתבע שלא פעל כנגד בעל המניות הנוסף כפי שפעל כנגד
5 התובע, והטענות בעניין אכיפה בררנית דינן להידחות.
6
- 7 22. לא מצאנו להתערב בהחלטת הנתבע בכל האמור בגובה החוב בגין דמי הביטוח
8 של התובע עבור עצמו כעובד עצמאי.
9 מעדותה של הגב' גרוברג (פרו: 29 ; ש: 27 – 33) ומהראיות שהוצגו עולה כי
10 סכום החוב המיוחס לתובע בגין דמי ביטוח עבור עצמו כעובד עצמאי עומד על
11 סך 44,505 ₪ (סכום קרן ללא קנסות והפרשי הצמדה וריבית). הטענה כי הסכום
12 חושב בהתאם להכנסות המדווחות של התובע לשנים 2009 – 2013 (נ/24) לא
13 נסתרה. התובע לא הציג תחשיב נגדי או ראיה אחרת שיש בה כדי לסתור את
14 החישוב שהציג הנתבע.
15
- 16 23. נציגת הנתבע העידה כי חוב בסך 35,923 ₪ (קרן) כמתואר בתע"צ המשלימה
17 מיום 11.7.18 מתייחס לחוב החברה בגין דמי ביטוח עבור עובדי החברה (כולל
18 חוב התובע כעובד שכיר) ובגין החזר דמי פגיעה ששולמו שלא כדין לתובע בגין
19 תאונת עבודה וכן עבור דמי פגיעה ששולמו לעובדת אחרת (פרו: 27 ; ש: 13 – 24
20 ופרו: 30 ; ש: 11 – 26). נוכח קביעתנו לעיל שאין מקום לקבל את החלטת הנתבע
21 בכל הנוגע לייחוס כלל חובות החברה ובכללם בגין תשלום דמי פגיעה (ולמעט
22 חובו בגין דמי הביטוח עבור עצמו כעובד עצמאי) הרי שאין לחייב את התובע
23 בסכום זה. מחוב החברה בגין דמי ביטוח של עובדיה יש לקזז את החוב בגין
24 דמי ביטוח עבור התובע כעובד שכיר בה – חוב בגינו שונה מעמדו של התובע
25 משכיר לעצמאי.
26
27 אין מחלוקת שלתובע חוב כלפי הנתבע בגין תקופות בהן לא עבד ולא שילם דמי
28 ביטוח בתקופה שלאחר שנת 2013. יובהר כי חובות התובע בדמי ביטוח שנוצרו
29 לאחר תום פעילות החברה לא נבחנו בהליך כאן.
30

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

24.

1 בסיכומיו העלה התובע טענת התיישנות לגבי חוב שנצבר עד לחודש 8/11. הנתבע
2 טען שיש לדחות את טענת ההתיישנות שכן התובע היה מודע לחוב והנתבע פעל
3 בשקידה ראויה לגביית החוב.
4 בפסיקה נקבע כי בכפוף להוראות סעיף 363א לחוק, אין תחולה להוראות חוק
5 ההתיישנות, תשי"ח-1958 בכל הנוגע לחוב דמי ביטוח וחוב בגין גמלה ששולמה
6 ביתר (עב"ל (ארצי) 1844-09-10 המוסד לביטוח לאומי - לבנה חג' (1.4.15)).
7 סעיף 363א לחוק קובע כך:

8 **"בתוך שבע שנים, לכל היותר, מהמועד לתשלום דמי ביטוח כהגדרתם**
9 **בסעיף 364(ב), ישלח המוסד לחייב בתשלום דרישה לתשלום חוב**
10 **באמצעות הדואר; לא נשלחה דרישה לתשלום החוב בתקופה כאמור,**
11 **ואם נשלחה – לא ננקטו הליכי גבייה לפי פקודת המסים (גבייה), או**
12 **לא בוצע קיזוז בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו דמי הביטוח**
13 **וכל חוב הנצמח מהם החייב בתשלום, לרבות בדרך של קיזוז, ואי-**
14 **תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין**
15 **אחר".**

16 הוראת סעיף 363א לחוק (שנכנסה לתוקף ביום 1.1.15) מטילה על הנתבע חובה
17 לשלוח למבוטחים הודעה על חוב דמי ביטוח בתוך 7 שנים ממועד היווצרות
18 החוב. ההוראה תחול, בין השאר, על חוב דמי ביטוח שביום התחילה טרם חלפו
19 7 שנים מהמועד לתשלום.

20 בענייננו אין מחלוקת שהתובע היה מודע לחוב בגין אי תשלום דמי ביטוח, חוב
21 הכולל את חובו שלו כעובד שכיר, הוא החוב בגינו פעל הנתבע לשינוי מעמדו.
22 מהראיות שהוצגו לפנינו עולה הנתבע נקט מספר פעולות לאורך השנים לשם
23 גביית חובות החברה. החברה והנתבע הסכימו על סדרי תשלום של החוב מספר
24 פעמים במהלך השנים 2009 – 2013 (נ/10); הנתבע שלח גובים לכתובת החברה,
25 בין היתר במהלך שנת 2014 (נ/8); הנתבע שלח התראה לפני נקיטת הליכים
26 משפטיים במהלך שנת 2015 (נ/12); הוטלו צווי עיקול בחודש 2/17 על נכסי
27 החברה המצויים בידי צד ג' (נ/7); ולבסוף נשלח מכתב התראה לתובע עצמו
28 בדבר שינוי מעמדו וחיובו בדמי ביטוח כעצמאי.
29 על יסוד האמור, נדחת טענת התובע בדבר התיישנות החוב.

25.

30 סוף דבר – התביעה מתקבלת בחלקה.
31 דין החלטת הנתבע לייחס לתובע את מלוא חובות החברה בגין דמי ביטוח של
32 עובדי החברה השכירים וחוב בגין תשלום דמי פגיעה – להתבטל.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 7476-03-18

- 1 אין להתערב בהחלטת הנתבע לשנות את מעמדו של התובע מעובד שכיר בחברה
2 למבוטח עצמאי, תוך חיובו בתשלום דמי ביטוח עבור עצמו במעמד עובד עצמאי.
3 לא מצאנו להתערב גם בהחלטת הנתבע בכל האמור בגובה חוב זה.
4
5 26. אין צו להוצאות.
6
7 27. זכות ערעור לבית הדין הארצי בירושלים תוך 30 ימים מיום שפסק-הדין יומצא
8 לצדדים.
9
10 ניתן היום, י' אב תשפ"ב, (07 אוגוסט 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.
11

ליאור ליון
נציג מעסיקים

דניה דרורי,
שופטת

חוסין סעד
נציג עובדים

12

